

Державний вищий навчальний заклад
„Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Кафедра філології Коломийського інституту

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА З ПРАКТИКУМОМ

ДЛЯ СТУДЕНТІВ V КУРСУ

Спеціальність 7.01010201 – Початкова освіта

інститут Коломийський

Коломия – 2014 рік

V курс, V семестр
Практичне заняття №1
ТЕМА 1. Складне речення. Складносурядні речення

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Складне речення, характер зв'язку між його частинами. Складні сполучникові та безсполучникові речення.
2. Поняття про складносурядні речення.
3. Структурно-семантичні ознаки складносурядних речень, засоби поєднання їх частин.
4. Смыслові відношення між предикативними частинами складносурядних речень.
5. Складносурядні речення відкритої та закритої структури.
6. Розділові знаки у складносурядних реченнях.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Виконати письмово синтаксичний розбір 5 складносурядних речень, вибраних із публіцистичного тексту (текст вирізати з газети і вклеїти у зошит), за схемою.

Ключові поняття: складне речення, елементарне складне речення, багатоконфонтне складне речення (складна синтаксична конструкція), сполучникове та безсполучникове складне речення, складносурядне речення, складносурядне речення відкритої структури, складносурядне речення закритої структури, сурядні сполучники, смыслові відношення (єднальні, протиставні, зіставні, розділові, приєднувальні, градаційні).

Питання для самоперевірки

1. Вказати основні граматичні ознаки складного речення.
2. Які є засоби поєднання предикативних частин у складному реченні?
3. Що таке складносурядні речення і які їх граматичні ознаки?
4. Які є засоби поєднання предикативних частин у складносурядному реченні і смыслові відношення між ними?
5. Вказати основні правила вживання розділових знаків у складносурядних реченнях.

Література

1. Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис / С.П. Бевзенко С.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – К.: Вища школа, 2005. – С. 14-33.
2. Бевзенко С.П. Структура складного речення в українській мові / С.П. Бевзенко. – К: Вид-во Київського держ. пед. ун-ту, 1987. – 79 с. Герман К.Ф. Структурно-семантичний аналіз складносурядних речень сучасної української літературної мови / К.Ф. Герман. – Чернівці, 1973. – 53 с.
3. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис / І.Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – С. 181-213.
4. Глушкова Г. Складносурядні речення фразеологізованої структури / Г. Глушкова // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Вип. 6. – Донецьк: ДонДУ, 2000. – С. 11-17.
5. Грищенко А.П. Складносурядні речення в сучасній українській мові / А.П. Грищенко. – К.: Наукова думка, 1969. – 155 с.
6. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кардашук, О.В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2000. – 131 с.
7. Дякова Т. Семантичні типи протиставних відношень у складних реченнях зі сполучниками *але, проте, однак* (на матеріалі текстів науково-технічних періодичних

- видань) / Т. Дякова // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Вип. 11. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – Ч. 1. – С. – 129-135.
8. Жайворонок В.В. Приєднувальні конструкції у структурі складного речення / В.В. Жайворонок // Мовознавство. – 1975. – № 5. – С. 67-74.
9. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – С. 48-67.
10. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови / М.У. Каранська. – К.: Либідь, 1995. – С. 44-55.
11. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис / Б.М. Кулик. – К.: Радянська школа, 1965. – Ч. 2. – С. 5-20.
12. Лаврінець О. “Спільні слова” у складносурядному реченні / О. Лаврінець // Дивослово. – 2002. – № 2. – С. 21-23.
13. Мірченко М. Категорія сурядності / М. Мірченко // Українська мова. – 2002. – № 4. – С.80-90.
14. Синтаксис словосполучення і простого речення (синтаксичні категорії і зв'язки): Зб. наук. пр. – К.: Наукова думка, 1975. – 222 с.
15. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. / І.І. Слинько, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянська. – К.: Вища школа, 1994. – С. 19-69.
16. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. акад. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 37-44, 51-75, 104-116.
17. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2003. – С. 312-322.
18. Сучасна українська мова. Синтаксис / За ред. О.Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1994. – С. 228-237.
19. Тишківська Н.Я. Українська мова. Синтаксис: Науково-методичні рекомендації / Н.Я. Тишківська. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – 119 с.
20. Шульжук К.Ф. Аспекти дослідження складного речення // Сучасна філологія. Проблеми, пошуки, знахідки / К.Ф. Шульжук. – Рівне, 2005. – Вип. 3. – С. 40-44.
21. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник / К.Ф. Шульжук. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2004. – С. 31-43.
22. Ющук І.П. Українська мова: Підручник / І.П. Ющук. – К.: Либідь, 2003. – С. 461-463.

Практичне заняття №2

Складнопірядні речення

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Поняття про складнопірядні речення.
2. Засоби поєднання предикативних частин у складнопірядних реченнях. Пірядні сполучники та сполучні слова.
3. Структурно-семантична класифікація складнопірядних речень.
4. Складнопірядні речення нерозчленованої структури.
5. Складнопірядні речення розчленованої структури.
6. Розділові знаки у складнопірядних реченнях.

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

Утворити п'ять елементарних складнопірядних речень (два нерозчленованої структури, три – розчленованої), у яких головні частини – прості односкладні речення різних типів.

Форми роботи: усні відповіді студентів, доповнення, захист рефератів, письмові завдання.

Ключові поняття: складнопірядне речення, головна частина, пірядна частина, складнопірядне речення нерозчленованої структури, складнопірядне речення розчленованої структури, смислові відношення (означальні, з'ясувальні, умови, причини, мети, часу, місця, допустові, способу дії, наслідкові, супровідні).

Питання для самоперевірки

1. Що таке сполучникові складнопірядні речення і які їх основні граматичні ознаки?
2. Які є основні засоби зв'язку між частинами складнопірядного речення?
3. За якими ознаками класифікують складнопірядні речення і на які групи та різновиди їх поділяють?
4. Вказати структурно-семантичні ознаки складнопірядних речень нерозчленованої структури.
5. Які семантико-синтаксичні відношення реалізуються у складнопірядних реченнях нерозчленованої структури?
6. Вказати структурно-семантичні ознаки складнопірядних речень розчленованої структури.
7. Які семантико-синтаксичні відношення реалізуються у складнопірядних реченнях розчленованої структури?
8. Пояснити основні правила вживання розділових знаків у складнопірядних реченнях.

Література

1. Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис / С.П. Бевзенко С.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – К.: Вища школа, 2005. – С. 14-33.
2. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис / І.Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – С. 181-213.
3. Вихованець І.Р. Проблема класифікації складнопірядних речень / І.Р. Вихованець // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Вип. 6. – Донецьк: ДонНУ, 2000. – С. 8-11.
4. Городенська К. Сполучникова спеціалізована і транспозиційна реалізація семантико-синтаксичних відношень у складнопірядних реченнях / К. Городенська // Науковий вісник Чернівецького ун-ту. Вип. 321-322. Слов'янська філологія. – Чернівці, 2007. – С. 73-78.

5. Гуйванюк Н.В., Кардащук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кардащук, О.В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2000. – 131 с.
6. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – С. 48-67.
7. Заборна М.С. Порівняльні конструкції в системі складнопідрядного речення української мови / М.С. Заборна. – Тернопіль, 2001. – 65 с.
8. Зарицька В.Г. Проблеми типології складнопідрядних конструкцій з просторовими відношеннями: структурно-семантичний аспект / В.Г. Зарицька // Актуальні проблеми сучасної філології. Мовознавчі студії: Зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 13. – Рівне, 2005. – С. 46-49.
9. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови / М.У. Каранська. – К.: Либідь, 1995. – С. 44-55.
10. Ковальчук М.П. Складні речення з відносно-репродуктивною семантикою зі співвідносним займенником у староукраїнській мові / М.П. Ковальчук // Волинь – Житомирщина: Історико-філологічний збірник з регіональних проблем. Вип. 22 (I). – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – 83-92.
11. Наливайко Ю. Співвідношення означально-обставинного синкретизму членів речення і підрядних частин / Ю. Наливайко // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Вип. 10. – Донецьк: ДонНУ, 2002. – С. 53-58.
12. Семенюченко М.Л. Розмежування часових і умовних підрядних речень / М.Л. Семенюченко // Українська мова і література в школі. – 1973. – № 2. – С. 34-37.
13. Синтаксис словосполучення і простого речення (синтаксичні категорії і зв'язки): Зб. наук. пр. – К.: Наукова думка, 1975. – 222 с.
14. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. / І.І. Слинько, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянська. – К.: Вища школа, 1994. – С. 19-69.
15. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. акад. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 37-44, 51-75, 104-116.
16. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2003. – С. 312-322.
17. Сучасна українська мова. Синтаксис / За ред. О.Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1994. – С. 228-237.
18. Тишківська Н.Я. Українська мова. Синтаксис: Науково-методичні рекомендації / Н.Я. Тишківська. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – 119 с.
19. Чередниченко І.Г. Складнопідрядні речення в сучасній українській мові // І.Г. Чередниченко. – Чернівці, 2009. – 136 с.
20. Шитик Л. Перехідні конструкції сурядно-підрядного типу в українській мові / Л. Шитик // Мовознавчий вісник: Зб. наук. пр. / МОН України. Черкаський нац. ун-т ім. Б. Хмельницького; Відп. ред. Г.І. Мартинова. – Черкаси, 2008. – Вип. 6. – С. 49-59.
21. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник / К.Ф. Шульжук. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2004. – С. 31-43.
22. Ющук І.П. Українська мова: Підручник / І.П. Ющук. – К.: Либідь, 2003. – С. 461-463.

Практичне заняття №3
ТЕМА 3. Безсполучникові складні
речення

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Поняття про складні безсполучникові речення.
2. Засоби синтаксичного зв'язку між предикативними частинами складних безсполучникових речень. Типи інтонації.
3. Граматична класифікація безсполучникових речень.
4. Структурно-семантичні особливості безсполучникових речень з однотипними частинами.
5. Структурно-семантичні особливості безсполучникових речень з різнотипними частинами.
6. Вживання розділових знаків у безсполучникових реченнях.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Написати твір на тему „Моя батьківщина”, використавши 4 безсполучникові речення.

Ключові поняття: безсполучникове речення, безсполучникове речення з однотипними частинами, безсполучникове речення з різнотипними частинами, типи інтонації у безсполучникових реченнях (перелічувальна, зіставно-протиставна, зумовленості, з'ясувальна), семантико-синтаксичні відношення між частинами безсполучникового речення.

Питання для самоперевірки

1. Що таке складні безсполучникові речення і які їх основні граматичні ознаки?
2. За допомогою мовних яких засобів поєднуються предикативні частини безсполучникових складних речень?
3. На які структурно-семантичні групи поділяють складні безсполучникові речення?
4. Охарактеризувати граматичні ознаки складних безсполучникових речень з однотипними частинами.
5. Які типи смислових відношень реалізуються в безсполучникових реченнях з однотипними частинами?
6. Охарактеризувати граматичні ознаки складних безсполучникових речень з різнотипними частинами.
7. Які типи смислових відношень реалізуються в безсполучникових реченнях з різнотипними частинами?
8. Які основні правила вживання розділових знаків між частинами складних безсполучникових речень?

Література

1. Барчук В.М. Складні безсполучникові речення в староукраїнській мові: автореф. дис... канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українська мова» / Володимир Михайлович Барчук. – Івано-Франківськ, 1996. – 24 с.
2. Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис / С.П. Бевзенко С.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – К.: Вища школа, 2005. – С. 14-33.
3. Бронська А.А. Про синтаксичні відношення у безсполучникових складних реченнях / А.А. Бронська // Мовознавство. – 1973. – № 6. – С. 55-63.
4. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис / І.Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – С. 181-213.

5. Гуйванюк Н.В., Кардащук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кардащук, О.В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2000. – 131 с.
6. Дорошенко С.І. Складні безполучникові конструкції в сучасній українській мові. – Харків, 1980. – 152 с.
7. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – С. 48-67.
8. Кадомцева Л.О. Інтонація як засіб граматичної оформленості безполучникових речень // Синтаксична будова української мови. – К.: Наукова думка, 1968. – С. 26-35.
9. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови / М.У. Каранська. – К.: Либідь, 1995. – С. 44-55.
10. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис / Б.М. Кулик. – К.: Радянська школа, 1965. – Ч. 2. – С. 5-20.
11. Пац Л. Недиференційований синтаксичний зв'язок у складному безполучниковому реченні / Л. Пац // Лінгвістичні студії: Зб. наук. праць. Вип. 11. – Донецьк: ДонНУ, 2003. – Ч. I. – С. 221-227.
12. Синтаксис словосполучення і простого речення (синтаксичні категорії і зв'язки): Зб. наук. пр. – К.: Наукова думка, 1975. – 222 с.
13. Слинко І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. / І.І. Слинко, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянська. – К.: Вища школа, 1994. – С. 19-69.
14. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. акад. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 37-44, 51-75, 104-116.
15. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2003. – С. 312-322.
16. Сучасна українська мова. Синтаксис / За ред. О.Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1994. – С. 228-237.
17. Слободинська Т.С. Таксисні функції складних безполучникових речень в українській мові / Т.С. Слободинська // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови. Випуск 1. – К., 2005. – С. 93-99.
18. Тишківська Н.Я. Українська мова. Синтаксис: Науково-методичні рекомендації / Н.Я. Тишківська. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – 119 с.
19. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник / К.Ф. Шульжук. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2004. – С. 31-43.
20. Ющук І.П. Українська мова: Підручник / І.П. Ющук. – К.: Либідь, 2003. – С. 461-463.

Практичне заняття №4
ТЕМА 4. Складні багатокомпонентні речення

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Поняття про складні синтаксичні конструкції.
2. Структурно-семантична класифікація складних синтаксичних конструкцій.
3. Складні багатокомпонентні речення з одним видом зв'язку.
4. Складні багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку.
5. Вживання розділових знаків між предикативними частинами складних багатокомпонентних речень.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Дібрати самостійно з художнього тексту 5 складних багатокомпонентних речень, проаналізувати за відповідною схемою.

Ключові поняття: складне багатокомпонентне речення з одним видом зв'язку, складне багатокомпонентне сполучникове складносурядне речення, складне багатокомпонентне сполучникове складнопідрядне речення, однорідна підрядність, неоднорідна підрядність, послідовна підрядність, підрядність змішаного типу, складне багатокомпонентне безсполучникове речення, складне багатокомпонентне речення з різними видами зв'язку, складна синтаксична конструкція з різними видами зв'язку, складна синтаксична конструкція з безсполучниковим та сполучниковим сурядним зв'язком, складна синтаксична конструкція з безсполучниковим та сполучниковим підрядним зв'язком, складна синтаксична конструкція зі сполучниковим сурядним і підрядним зв'язком, складна синтаксична конструкція з безсполучниковим та сполучниковим сурядним і підрядним зв'язком.

Питання для самоперевірки

1. Що таке складне багатокомпонентне речення і які його граматичні ознаки?
2. Як поєднуються предикативні частини складного багатокомпонентного речення з одним видом зв'язку?
3. Які є структурно-семантичні типи складного багатокомпонентного речення з одним видом зв'язку?
4. Як поєднуються предикативні частини складного багатокомпонентного речення з різними видами зв'язку?
5. Які є структурно-семантичні типи складного багатокомпонентного речення з різними видами зв'язку?
6. Які є основні правила вживання розділових знаків у складних багатокомпонентних речень?

Література

1. Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис / С.П. Бевзенко С.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – К.: Вища школа, 2005. – С. 14-33.
1. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис / І.Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – С. 181-213.
2. Гуйванюк Н.В., Кардащук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кардащук, О.В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2000. – 131 с.
3. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення. Теоретично-практичний блок / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2003. – 145 с.

4. Давнюк С.В. Вивчення багатокомпонентних сурядно-підрядних речень: формально-граматичний аспект / С.В. Давнюк // Актуальні проблеми сучасної філології: Мовознавчі студії: Зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 11. – Рівне, 2003. – С. 27-31.
5. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – С. 48-67.
6. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови / М.У. Каранська. – К.: Либідь, 1995. – С. 44-55.
7. Козіцька О. Порядкова залежність послідовності розташування предикативних одиниць у контамінованих складнопідрядних багатокомпонентних реченнях / О. Козіцька // Українська мова. – 2005. – № 3. – С. 54-62
8. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис / Б.М. Кулик. – К.: Радянська школа, 1965. – Ч. 2. – С. 5-20.
9. Омельчук С. Формування навичок стилістичного аналізу складних синтаксичних конструкцій / С. Омельчук // Диво слово. – 2001. – № 5. – С. 33-34.
10. Пархонюк Л.М. Синтаксичний розбір складного речення (багатокомпонентні конструкції): Посібник для вчителів та студентів філологічних спеціальностей / Л.М. Пархонюк. – Тернопіль, 1998. – 120 с.
11. Ричагівська Ю. Особливості складних багатокомпонентних речень на рівні членування / Ю. Ричагівська // Актуальні проблеми філології: Мовознавчі студії: Зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 12. – Рівне, 2004. – С. 14-16.
12. Симулик М.В. Складні речення ускладненого типу в сучасних слов'янських мовах / М.В. Симулик. – Ужгород, 1974. – 80 с.
13. Синтаксис словосполучення і простого речення (синтаксичні категорії і зв'язки): Зб. наук. пр. – К.: Наукова думка, 1975. – 222 с.
14. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. / І.І. Слинько, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянська. – К.: Вища школа, 1994. – С. 19-69.
15. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. акад. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 37-44, 51-75, 104-116.
16. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2003. – С. 312-322.
17. Сучасна українська мова. Синтаксис / За ред. О.Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1994. – С. 228-237.
18. Тишківська Н.Я. Українська мова. Синтаксис: Науково-методичні рекомендації / Н.Я. Тишківська. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – 119 с.
19. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник / К.Ф. Шульжук. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2004. – С. 31-43.
20. Складні багатокомпонентні речення в українській мові / К.Ф. Шульжук. – К.: Вища школа, 1986. – 183 с.
21. Ющук І.П. Українська мова: Підручник / І.П. Ющук. – К.: Либідь, 2003. – С. 461-463.

Практичне заняття №5
ТЕМА 4. Складні багатокомпонентні речення

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ

1. Поняття про складні синтаксичні конструкції.
2. Структурно-семантична класифікація складних синтаксичних конструкцій.
3. Складні багатокомпонентні речення з одним видом зв'язку.
4. Складні багатокомпонентні речення з різними видами зв'язку.
5. Вживання розділових знаків між предикативними частинами складних багатокомпонентних речень.

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ

Дібрати самостійно з художнього тексту 5 складних багатокомпонентних речень, проаналізувати за відповідною схемою.

Ключові поняття: складне багатокомпонентне речення з одним видом зв'язку, складне багатокомпонентне сполучникове складносурядне речення, складне багатокомпонентне сполучникове складнопідрядне речення, однорідна підрядність, неоднорідна підрядність, послідовна підрядність, підрядність змішаного типу, складне багатокомпонентне безсполучникове речення, складне багатокомпонентне речення з різними видами зв'язку, складна синтаксична конструкція з різними видами зв'язку, складна синтаксична конструкція з безсполучниковим та сполучниковим сурядним зв'язком, складна синтаксична конструкція з безсполучниковим та сполучниковим підрядним зв'язком, складна синтаксична конструкція зі сполучниковим сурядним і підрядним зв'язком, складна синтаксична конструкція з безсполучниковим та сполучниковим сурядним і підрядним зв'язком.

Питання для самоперевірки

1. Що таке складне багатокомпонентне речення і які його граматичні ознаки?
2. Як поєднуються предикативні частини складного багатокомпонентного речення з одним видом зв'язку?
3. Які є структурно-семантичні типи складного багатокомпонентного речення з одним видом зв'язку?
4. Як поєднуються предикативні частини складного багатокомпонентного речення з різними видами зв'язку?
5. Які є структурно-семантичні типи складного багатокомпонентного речення з різними видами зв'язку?
6. Які є основні правила вживання розділових знаків у складних багатокомпонентних речень?

Література

1. Бевзенко С.П., Литвин Л.П., Семеренко Г.В. Сучасна українська мова. Синтаксис / С.П. Бевзенко С.П. Литвин, Г.В. Семеренко. – К.: Вища школа, 2005. – С. 14-33.
2. Вихованець І.Р. Граматика української мови. Синтаксис / І.Р. Вихованець. – К.: Либідь, 1993. – С. 181-213.
3. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кардашук, О.В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2000. – 131 с.
4. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення. Теоретично-практичний блок / Н.В. Гуйванюк, О.В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2003. – 145 с.

5. Давнюк С.В. Вивчення багатокomпонентних сурядно-підрядних речень: формально-граматичний аспект / С.В. Давнюк // Актуальні проблеми сучасної філології: Мовознавчі студії: Зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 11. – Рівне, 2003. – С. 27-31.
6. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис: Монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – С. 48-67.
7. Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови / М.У. Каранська. – К.: Либідь, 1995. – С. 44-55.
8. Козіцька О. Порядкова залежність послідовності розташування предикативних одиниць у контамінованих складнопідрядних багатокomпонентних реченнях / О. Козіцька // Українська мова. – 2005. – № 3. – С. 54-62
9. Кулик Б.М. Курс сучасної української літературної мови: Синтаксис / Б.М. Кулик. – К.: Радянська школа, 1965. – Ч. 2. – С. 5-20.
10. Омельчук С. Формування навичок стилістичного аналізу складних синтаксичних конструкцій / С. Омельчук // Диво слово. – 2001. – № 5. – С. 33-34.
11. Пархонюк Л.М. Синтаксичний розбір складного речення (багатокomпонентні конструкції): Посібник для вчителів та студентів філологічних спеціальностей / Л.М. Пархонюк. – Тернопіль, 1998. – 120 с.
12. Ричагівська Ю. Особливості складних багатокomпонентних речень на рівні членування / Ю. Ричагівська // Актуальні проблеми філології: Мовознавчі студії: Зб. наук. праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 12. – Рівне, 2004. – С. 14-16.
13. Симулик М.В. Складні речення ускладненого типу в сучасних слов'янських мовах / М.В. Симулик. – Ужгород, 1974. – 80 с.
14. Синтаксис словосполучення і простого речення (синтаксичні категорії і зв'язки): Зб. наук. пр. – К.: Наукова думка, 1975. – 222 с.
15. Слинько І.І., Гуйванюк Н.В., Кобилянська М.Ф. Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання. / І.І. Слинько, Н.В. Гуйванюк, М.Ф. Кобилянська. – К.: Вища школа, 1994. – С. 19-69.
16. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За заг. ред. акад. І.К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1972. – С. 37-44, 51-75, 104-116.
17. Сучасна українська літературна мова / За ред. М.Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2003. – С. 312-322.
18. Сучасна українська мова. Синтаксис / За ред. О.Д. Пономарева. – К.: Либідь, 1994. – С. 228-237.
19. Тишківська Н.Я. Українська мова. Синтаксис: Науково-методичні рекомендації / Н.Я. Тишківська. – Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007. – 119 с.
20. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови: Підручник / К.Ф. Шульжук. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2004. – С. 31-43.
21. Складні багатокomпонентні речення в українській мові / К.Ф. Шульжук. – К.: Вища школа, 1986. – 183 с.
22. Ющук І.П. Українська мова: Підручник / І.П. Ющук. – К.: Либідь, 2003. – С. 461-463.